

ODŮVODNĚNÍ

k vyhlášce č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování

Podle právního stavu ke dni 30. 10. 2021

Zpracováno Ministerstvem zemědělství v rámci legislativního procesu přípravy návrhu vyhlášky

OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Cílem předloženého návrhu vyhlášky o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování (dále jen „vyhláška“) je především naplnit novelizované zákonné zmocnění obsažené v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“). Znění novely zákona na ochranu zvířat vzešlo z potřeby zamezit činnosti množírny a jiných závadných chovů psů a koček, při nichž nejsou dodržovány ani základní chovatelské standardy a fyziologické a biologické potřeby zvířat.

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR projednala novelu zákona na ochranu zvířat jako sněmovní tisk 514. Dne 16. 9. 2020 proběhlo v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 3. čtení novely zákona na ochranu zvířat. V rámci 3. čtení byly schváleny také pozměňovací návrhy, které se dotýkají právní úpravy v oblasti ochrany psů a koček při chovu za účelem rozmnožování.

Novela zákona na ochranu zvířat byla vyhlášena ve Sbírce zákonů dne 4. 12. 2020 pod číslem 501/2020 Sb. a nabyla účinnosti dnem 1. 2. 2021.

Obecným cílem právní úpravy v novele zákona na ochranu zvířat je zvýšení úrovně ochrany zvířat v České republice. K zajištění uvedeného cíle novela zákona na ochranu zvířat kromě jiného nově

- zavádí v § 7a definici množírny, která v sobě spojuje již existující zákaz chovu zvířat v nevhodných podmínkách s akcentovanou otázkou chovu většího počtu zvířat, výslovně je uveden zákaz chovat nebo rozmnožovat psy nebo kočky v množírně,
- rozšiřuje okruh subjektů, na které se vztahují povinnosti při chovu psů a koček podle § 7a, a zpřísňuje povinnosti chovatelů psů a koček v § 7a.

Po změnách schválených Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR ve 3. čtení zní ustanovení § 7a zákona na ochranu zvířat takto:

„§ 7a

Ochrana psů a koček při jejich rozmnožování

(1) Je zakázán chov psů nebo koček, včetně jejich rozmnožování, v zařízení, včetně bytu, ve kterém jsou chováni a rozmnožováni psi nebo kočky v nevhodných podmínkách, které způsobují jejich utrpení, a ve větším počtu, který jim neumožňuje uspokojovat jejich fyziologické, biologické nebo etologické potřeby (dále jen „množírna“). Množírnou se rozumí zařízení, včetně bytu, uvedené ve větě první, i když není hlavním cílem činnosti chovatele rozmnožování zvířat nebo dosažení zisku.

(2) Sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy, podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají

chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatelé, kteří chovají 3 a více fen psa, jsou při prodeji nebo darování štěněte ve věku do 6 měsíců povinni

- a) vést evidenci o prodaných a darovaných štěňatech a uchovávat ji po dobu 3 let,
- b) poskytnout novému chovateli informace o dosavadním způsobu krmení štěněte a popis následné péče o ně a
- c) vydat při převodu každého štěněte novému chovateli kopii evidenčního listu vrhu štěňat s uvedením konkrétního převáděného štěněte nebo jiný dokument, který ve vztahu k převáděnému štěněti obsahuje údaje uvedené v odstavci 5.

(3) Ustanovení odstavce 2 písm. a) a c) se nevztahuje na provozovatele útulku.

(4) Sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy, podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatelé, kteří chovají 3 a více fen psa, jsou povinni

- a) vyplnit ke každému vrhu nejpozději do 7 dnů od narození štěňat evidenční list vrhu štěňat,
- b) do 7 dnů od označení štěněte čipem do evidenčního listu vrhu štěňat vyplnit čísla čipů jednotlivých štěňat a
- c) uchovávat evidenční list vrhu štěňat nejméně po dobu 3 let ode dne jejich narození.

(5) Závazný vzor formuláře evidenčního listu vrhu štěňat uveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách. Evidenční list vrhu štěňat obsahuje

- a) identifikační údaje chovatele,
- b) místo jejich chovu,
- c) informace o jejich matce, zejména plemeno, jméno, datum narození, číslo čipu nebo tetování,
- d) informace o štěňatech, zejména datum narození a jejich počet, počet štěňat uhynulých po 7 dnech od narození, u každého štěněte číslo čipu, jméno štěněte a jeho pohlaví, a
- e) informace o očkování a odčervení štěňat, případně o jiném veterinárním ošetření, která byla provedena do doby převodu štěňat, nejdéle do 6 měsíců jejich věku.

(6) Chovatel psa je povinen dodržovat tyto podmínky:

- a) fena kojí pouze takový počet štěňat, který odpovídá zdravotní kondici; ostatním životaschopným štěňatům musí chovatel zajistit náhradní výživu,
- b) maximální počet vrhů u feny je 3 za období 24 měsíců a
- c) minimální věk pro odběr štěňat od feny je 50 dnů.

(7) Chovatel kočky je povinen dodržovat tyto podmínky:

- a) kočka kojí pouze takový počet koťat, který odpovídá její zdravotní kondici; ostatním životaschopným koťatům musí chovatel zajistit náhradní výživu,
- b) maximální počet vrhů u chovné kočky je 3 za období 24 měsíců,
- c) minimální věk pro odběr koťat od kočky je 84 dnů.

(8) Chovatel musí zajistit podmínky při chovu za účelem rozmnožování a minimální velikost prostor při rozmnožování psů nebo koček a dodržovat požadavky na provádění inseminace stanovené prováděcím právním předpisem. Sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy, podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatelé, kteří chovají 3 a více fen psa, musí dodržovat požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů nebo koček při jejich rozmnožování stanovené prováděcím právním předpisem.

(9) Požadavky na podmínky při chovu za účelem rozmnožování a požadavky na minimální velikost prostor při rozmnožování psů a koček, na provádění inseminace a na

nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.“

Dále bylo ve 3. čtení v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR doplněno do novely zákona na ochranu zvířat nové ustanovení § 7b, které se také týká konkrétně psů a koček:

„§ 7b

Prodej nebo předání psa nebo kočky novému chovateli

Je zakázán prodej nebo předání psa nebo kočky novému chovateli

- a) na veřejném prostranství, s výjimkou prodeje nebo předání těchto zvířat v rámci veřejného vystoupení zvířat, nebo*
- b) na místech uvedených v § 13a odst. 5.“*

S výše uvedeným souvisí také nové ustanovení § 13a odst. 5 zákona na ochranu zvířat, ze kterého citujeme: *„(5) Je zakázán prodej psů, koček a primátů v obchodech se zvířaty.“*

Z důvodové zprávy k novele zákona na ochranu zvířat, k ustanovení § 7a (sněmovní tisk 514) citujeme:

„Ustanovení § 7a se nově zabývá problematikou ochrany psů a koček při jejich rozmnožování. Veřejností a sdělovacími prostředky je v poslední době akcentována otázka tzv. množírny. K tomu je nutno uvést, že právní předpisy dosud tento pojem neznají a nevymezují, a také veřejností není chápán jednotně. Jako množírna jsou většinou označovány chovy s větším počtem psů, ve kterých dochází k týrání zvířat, a chovatel chová tato zvířata za účelem dosažení zisku. V některých případech jsou jako množírna označovány také chovy, ve kterých dochází k nekontrolovanému množení psů a k chovu zvířat v nevhodných podmínkách, aniž by chovatel usiloval o dosažení zisku.

Z tohoto důvodu § 7a odst. 1 vymezuje, co se rozumí množírnou. Pojem množírna je vymezen tak, aby obsahoval nejtypičtější znaky, které jsou s tímto pojmem v praxi spojovány. Těmito znaky je především chov zvířat v nevhodných podmínkách a zároveň chov zvířat ve větším počtu. Jedná se o takový počet zvířat v daném zařízení, který zvířatům neumožňuje uspokojovat jejich fyziologické, biologické a etologické potřeby.

K formulaci „větší počet“ zvířat v definici množírny odkazujeme na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011, uveřejněné pod číslem 18/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní. Z tohoto usnesení citujeme: „Nejvyšší soud s ohledem na všechny výše rozvedené úvahy dospěl k závěru, že minimálním počtem zvířat, který lze považovat za větší počet, je sedm zvířat (k tomu přiměřeně srov. rozhodnutí č. 39/1982 Sb. rozh. tr., podle něhož se u trestného činu obecného ohrožení podle § 272 tr. zákoníku pojmem vydání lidí ve smyslu většího počtu rozumí nejméně sedm osob).“ Právní věta uvedená Nejvyšším soudem zní: „K naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby u trestného činu týrání zvířat podle § 302 odst. 3 tr. zákoníku spočívající v tom, že pachatel spáchal tento trestný čin na „větším počtu zvířat“, je třeba, aby se tak stalo nejméně na sedmi zvířatech.“

Uvedenou problematikou se zabývá také Nejvyšší správní soud. Z internetových stránek Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz citujeme právní větu: „Týráním zvířat ve smyslu § 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, je i chov velkého počtu psů na malém prostoru. Je třeba mít na paměti i psychickou pohodu zvířat, možnost pohybu každého z nich a též možnost alespoň určité formy soukromí pro každého z nich.

(Podle rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 04. 2015, čj. 22 A 69/2013 - 30)“.

Z rozsudku Krajského soudu v Ostravě, ze dne 23. 4. 2015, č. j. 22 A 69/2013 – 30 citujeme: „Jak vyplývá ze ZOZT, týrání může přitom nabývat širokého spektra podob, včetně omezování svobody pohybu (srov. § 4 odst. 1 písm. c, bod 3 ZOZT), vyvolávání bezdůvodně nepřiměřeného působení stresových vlivů (srov. § 4 odst. 1 písm. j ZOZT) a chovu zvířat v nevhodných podmínkách (srov. § 4 odst. 1 písm. k ZOZT). Krajský soud se zcela ztotožňuje se závěry správních orgánů, že především prostorové podmínky zjištěné u žalobkyně nedávají žádnou možnost pro jiné rozhodnutí, tj. že není možno uvažovat o vrácení psů do prostředí, v němž přebývá na výše uvedené ploše již 46 jiných psů, v době kontroly naštěstí bez zjištěných zdravotních potíží. Je třeba mít na paměti i psychickou pohodu zvířat, možnost pohybu každého z nich a též možnost alespoň určité formy soukromí pro každého z nich. Rozhodnutí o tom, že žalobkyně je povinna strpět umístění (celkem 28 psů) do náhradní péče, jsou tedy v tomto směru správná, neboť jinak by se správní orgány mohly podílet na opakovaném týrání těchto zvířat nedostatkem prostoru, pohybu a soukromí.“ A dále: „Soud má za to, že za uvedených okolností nemohlo dojít ke vrácení byť i jen jednoho psa, neboť by se tím zhoršily podmínky chovu.“

Za definiční znak množírny naopak není považován cíl rozmnožovat zvířata nebo dosažení zisku. V praxi se totiž objevují problematické chovy, ve kterých dochází k týrání většího počtu zvířat při jejich chovu, aniž by hlavním cílem těchto chovů bylo zvířata rozmnožovat nebo dosahovat zisk. Jedná se například o chovy, kdy chovatelé chov zvířat nezvládají a zvířata se nekontrolovaně množí mezi sebou. Pokud by byl cíl rozmnožování zvířat nebo zisk definičním znakem množírny, vedlo by to v praxi tomu, že by se část problematických chovatelů bránila postihu tvrzením, že zvířata chovají pouze v rámci své záliby nebo že zvířata neprodávají, ale darují.

Zákon na ochranu zvířat již v současné době stanoví, že za týrání se považuje chovat zvířata v nevhodných podmínkách. Pojem množírny v sobě spojuje tento již existující zákaz s akcentovanou otázkou chovu většího počtu zvířat.

Chovatel, který bude chovat větší počet zvířat v nevhodných podmínkách, bude postižitelný jednak za chov zvířat v nevhodných podmínkách, a jednak za porušení zákazu chovat nebo rozmnožovat psy nebo kočky v množírně. Podle posouzení daného případu bude možné pachatele postihnout dle konkrétních okolností i za porušení dalších ustanovení zákona na ochranu zvířat.

Ustanovení § 7a odstavec 1 výslovně zakazuje chovat nebo rozmnožovat psy nebo kočky v množírně. Porušení tohoto ustanovení bude postihováno jako týrání zvířat. Jako týrání zvířat je postihováno nejen porušení ustanovení § 4 zákona na ochranu zvířat (stanoví příkladný výčet toho, co se považuje za týrání), ale i porušení dalších ustanovení zákona na ochranu zvířat, a to v případě, že dojde k zásahu do tělesné integrity zvířete, ke zranění, zdravotní poruše, poškození zdraví, bolesti, utrpení zvířete, chovu zvířat v nevhodných podmínkách apod. Podle § 4 odst. 1 písm. w) zákona na ochranu zvířat se za týrání považuje jiné tímto zákonem zakázané jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete. Za jiné tímto zákonem zakázané jednání bude nutno považovat i chov nebo rozmnožování psů nebo koček v množírně.

Postižitelný samozřejmě bude i nadále i ten chovatel, který sice bude chovat zvířata v nevhodných podmínkách, ale nebude se jednat o větší počet zvířat. Takový chovatel ale nebude postížen za chov nebo rozmnožování psů nebo koček v množírně.

Postih chovatelů, kteří chovají zvířata v nevyhovujících podmínkách, a to bez ohledu na počet chovaných zvířat, bez ohledu na to, zda se jedná o psy nebo feny, bez ohledu na to, zda jsou zvířata chována za účelem rozmnožování, umožňuje již řadu let zákon na ochranu zvířat. Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona na ochranu zvířat se za týrání považuje například (členěno dle písmen uvedeného ustanovení):

c) z jiných než zdravotních důvodů

1. omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak,
 2. podávat zvířeti potravu obsahující příměsi nebo předměty, které mu způsobují bolest, utrpení nebo jej jinak poškozují,
 3. omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezení způsobilo utrpení zvířete,
- h) používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění nebo následné dlouhodobé klinicky prokazatelné negativní změny v činnosti nervové soustavy nebo jiných orgánových systémů zvířat,
- i) podávat zvířeti bez souhlasu veterinárního lékaře veterinární léčiva a přípravky s výjimkou těch, které jsou volně v prodeji, provádět krvavé zákroky, pokud nejsou prováděny osobou odborně způsobilou nebo úprava kopyt a podkovářské úkony, pokud nejsou prováděny osobou, která splňuje odbornou způsobilost podle zvláštního právního předpisu; za tyto zákroky se nepovažují paznehtářské úkony,
- j) vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy,
- k) chovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení, (novelou se doplňuje také slovo „rozmnožovat“),
- l) zasahovat do průběhu porodu způsobem, který neodpovídá obtížnosti porodu, zvyšuje bolest anebo poškozuje zdraví matky i mláďete,
- m) zacházet se zvířetem, přepravovat je nebo je pohánět způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví anebo vede k jeho neúměrnému fyzickému vyčerpání,
- n) používat k vázání nebo k jinému omezení pohybu zvířete prostředky, které zvířeti způsobují, anebo lze předpokládat, že budou způsobovat, poranění, bolest nebo jiné poškození zdraví,
- o) usmrtit zvíře způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení.“

„Kromě uložení správních trestů obecními úřady obcí s rozšířenou působností podle zákona na ochranu zvířat mohou krajské veterinární správy vydávat v případě týrání zvířat, včetně chovu zvířat v nevhodných podmínkách, rozhodnutí o závazném pokynu k odstranění zjištěných nedostatků; v tomto rozhodnutí stanoví, jaká právní povinnost byla porušena, jakým způsobem a v jaké lhůtě mají být zjištěné nedostatky odstraněny, a kontrolují odstranění těchto nedostatků [§ 22 odst. 1 písm. l) zákona na ochranu zvířat].

V této souvislosti je třeba upozornit rovněž na ustanovení § 13 zákona na ochranu zvířat, které upravuje povinnosti chovatelů zvířat v zájmových chovech. Zákon na ochranu zvířat v ustanovení § 13a upravuje také zvláštní podmínky pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy. Podmínky chovu psů a koček upravuje v současné době také vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček, která se vztahuje na sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat.

Týrání zvířat, včetně chovu zvířat v nevhodných podmínkách, může v některých případech dosáhnout intenzity trestného činu, a to buď trestného činu úmyslného – trestný čin „Týrání zvířat“ podle § 302 trestního zákoníku, nebo trestného činu nedbalostního – trestný čin „Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti“ podle § 303 trestního zákoníku. V případě trestného činu na úseku ochrany zvířat proti týrání je nutno obrátit se na Policii České republiky. Podle novely zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, provedené zákonem č. 183/2016 Sb., trestný čin „týrání zvířat“ a „zanedbání péče o zvíře z nedbalosti“ od 1. 12. 2016 nespádají do skupiny trestných činů, které jsou vyloučeny z trestní odpovědnosti právnických osob. Za tyto trestné činy lze tedy právnické osoby postihovat.

Je třeba zdůraznit, že chov psů, a to i ve větších počtech, je v České republice legální činností. Řada chovatelů chov psů ve větším počtu provozuje v souladu s právními předpisy

a ve vyhovujících podmínkách. Nelze tedy tvrdit, že každý, kdo chová větší počet psů, se automaticky dopouští nějaké závadné činnosti. Chov psů je v České republice v řadě případů zájmovou činností, ale může se jednat také o živnost nebo jinou podnikatelskou činnost. V této souvislosti upravuje nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, živnost „Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy“ a živnost „Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)“.

Příloha 2 uvedeného nařízení vlády upravuje obsahové náplně živností vázaných a také obsahovou náplň živnosti „Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy“, a to takto: „Nákup zvířat za účelem jejich dalšího prodeje pro zájmové chovy a prodej zvířat určených pro zájmové chovy (akvarijních ryb, malých hlodavců a zajíců, psů, koček, exotických zvířat, zejména ptáků, plazů, obojživelníků a bezobratlých a podobně) a v souvislosti s tím i prodej zvířat z vlastního chovu a nákup, nabídka a prodej krmiv, chovatelských zařízení a pomůcek pro zvířata v zájmovém chovu.“

Příloha 4 uvedeného nařízení vlády upravuje obsahové náplně živností volných podle jednotlivých oborů činností a také obsahovou náplň živnosti „Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)“, a to takto: „Chov psů, koček a jiných drobných zvířat či živočichů v zájmových chovech, zoologických a laboratorních zvířat či živočichů a prodej zvířat či živočichů z tohoto vlastního chovu. Výcvik psů a případně jiných drobných domácích zvířat pro jiné účely, než jsou artistická vystoupení. Výcvik jezdeckých koní, případně výcvik koní pro jiné účely, než jsou artistická vystoupení. Provozování hotelů, útulků a jiných obdobných zařízení pečujících o zvířata. Provádění kadeřnických a jiných kosmetických úprav drobných domácích a jiných zvířat. Další činnosti související s chovem domácích a zoologických zvířat. Obsahem činnosti není obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy, drezúra zvířat, veterinární činnost a provozování zoologických zahrad.“

V souvislosti s výše uvedeným upozorňujeme na přestupky podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), a na trestný čin neoprávněného podnikání podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.“

„Návrh novely zákona na ochranu zvířat nově upravuje povinnosti osob, které prodávají nebo darují štěňata psa ve věku do šesti měsíců. Ustanovení § 7a odst. 2 vychází z již platného ustanovení § 13a odst. 3 a 4 zákona na ochranu zvířat. Ustanovení § 13a odst. 3 a 4 zákona na ochranu zvířat se ale vztahuje pouze na osoby, které jsou držiteli živnostenského oprávnění. V této souvislosti připomínáme, že novela zákona na ochranu zvířat v ustanovení § 13a odst. 5 nově zakazuje prodej psů, koček a primátů v obchodech se zvířaty. Ustanovení § 7a odst. 2 zákona na ochranu zvířat je širší než § 13a zákona na ochranu zvířat z hlediska toho, na které subjekty se vztahuje. Ustanovení § 7a odstavce 2 se vztahuje na sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně na jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatele, kteří chovají 3 a více fen psa.

Ustanovení § 7a odst. 3 novely zákona na ochranu zvířat uvádí, že ustanovení odstavce 2 písm. a) a c) se nevztahuje na provozovatele útulku. Povinnosti provozovatele útulku jsou totiž již upraveny v § 25 odst. 3 zákona na ochranu zvířat, a také se zavádějí nové povinnosti provozovatele útulku v § 25 odst. 4.

Pro chovatele psa uvedeného v odstavci 2 je v ustanovení § 7a odst. 4 novely zavedena nová povinnost vyplnit evidenční list vrhu štěňat psa. Tento evidenční list se tedy nebude vyplňovat jednotlivě pro každé narozené štěně, ale bude obsahovat údaje o štěňatech, která se narodila v jednom vrhu.

Je nutné, aby pravidla stanovená právními předpisy byla kontrolovatelná a vymahatelná. Bez evidence štěňat by byla pravidla kontrolovatelná a vymahatelná pouze u těch chovatelů, kteří musí evidenci štěňat předkládat chovatelským klubům, protože jsou členy sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat.

Povinnost vyhotovit evidenční list vrhu štěňat psa nelze nahradit vyhotovením přihlášky k zápisu štěňat. Přihláška k zápisu štěňat slouží pro potřeby chovatelských klubů a pro potřeby zápisu štěňat do plemenné knihy. Přihláška k zápisu štěňat má být odeslána plemenné knize nejpozději do 3 měsíců od data vrhu. Naproti tomu evidenční list vrhu štěňat psa podle návrhu novely je nutno vyhotovit již do 7 dnů od narození štěňat.“

„Evidenční list vrhu štěňat psa se neposílá orgánům státní správy na vědomí ani se jim narození štěňat neoznamuje. Chovatel je ale povinen tyto evidenční listy pracovníkům krajských veterinárních správ při kontrole na vyžádání předložit. Podle § 25 odst. 1 písm. b) zákona na ochranu zvířat jsou zaměstnanci zařazení v orgánu ochrany zvířat, pověřeni výkonem dozoru nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem, právními předpisy vydanými k jeho provedení a přímo použitelnými předpisy Evropské unie, posuzovatelé zařízení ve správním řízení o udělení oprávnění k chovu pokusných zvířat, k dodávce pokusných zvířat nebo k používání pokusných zvířat a při dodržení podmínek stanovených veterinárním zákonem také zaměstnanci obcí zařazení v obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, pokud je to nezbytné k provedení řízení o přestupku nebo při provádění zvláštního opatření podle tohoto zákona, oprávnění vyžadovat od chovatelů potřebné doklady, informace, věcnou osobní a jinou pomoc nezbytnou k výkonu své činnosti; tato pomoc je bezplatná.

V ustanovení § 7a odst. 5 novela zákona na ochranu zvířat zavádí závazný vzor formuláře evidenčního listu vrhu štěňat psa. Ministerstvo zemědělství přistoupilo k zavedení vzoru tohoto evidenčního listu, nikoliv pouze ke stanovení jeho náležitostí. Vzorový formulář usnadní a urychlí adresátům právní úpravy vyhotovení evidenčního listu a také povede ke snazší kontrolovatelnosti tohoto dokumentu ze strany krajských veterinárních správ.

Vzor evidenčního listu štěňat psa bude v elektronické podobě k dispozici také na internetových stránkách Ministerstva zemědělství, oddělení ochrany zvířat www.oz.mze.cz.

Ustanovení § 7a odst. 6 a 7 novely zákona na ochranu zvířat stanoví konkrétní povinnosti chovatelů psů a koček. Problémem je totiž nejen chov zvířat v nevyhovujících podmínkách nebo v příliš vysokých počtech, ale také četnost reprodukce zvířat. Příliš častá březost neúměrně vysíljuje fenu a není v souladu s požadavky na ochranu a pohodu zvířat. Z tohoto důvodu zákon rozšiřuje počet subjektů, které musí dodržovat podmínky reprodukce zvířat, včetně četnosti reprodukce a reprodukčního věku. Dalším problémem, který zákon upravuje, je rovněž věk odběru štěňat od feny a koťat od kočky.

Nicméně je třeba zdůraznit, že povinnost zajistit maximální počet vrhů kočky v počtu 3 za období 24 měsíců, se bude i nadále vztahovat pouze na chovatele chovných koček. Tato úprava reaguje na fakt, že v případě chovu koček mimo byt chovatele, např. na zahradě, nemá chovatel kočky možnost ovlivnit počet zabřeznutí kočky. Chovnou kočkou je třeba rozumět kočku chovanou sdruženími právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, nebo chovateli, kteří jsou jejich členy, nebo podnikateli, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat.

Zákon stanoví, že fena kojí pouze takový počet štěňat, který odpovídá její zdravotní kondici, ostatním životaschopným štěňatům musí chovatel zajistit náhradní výživu. Dále zákon stanoví, že kočka kojí pouze takový počet koťat, který odpovídá její zdravotní kondici, ostatním životaschopným koťatům musí chovatel zajistit náhradní výživu. Počet štěňat by měl odpovídat zdravotní kondici feny a měl by být takový, aby nedošlo k poškození zdraví feny nebo štěňat. Počet koťat by měl odpovídat zdravotní kondici kočky a měl by být takový, aby nedošlo

k poškození zdraví kočky nebo kořat. Takový počet nelze obecně určit, ale vždy je třeba přihlídnout ke konkrétnímu případu, a v případě potřeby zajistit náhradní výživu.

Povinnosti uvedené v § 7a odst. 6 a 7 novely zákona na ochranu zvířat byly dosud obsaženy ve vyhlášce č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Vyhláška č. 21/2013 Sb. se v současné době vztahuje pouze na sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat.

Přesun uvedených povinností z vyhlášky do zákona má za cíl jednak rozšířit výčet subjektů, na které se uvedené povinnosti vztahují, jednak zlepšit vymahatelnost právní úpravy.

Jak již bylo řečeno, podmínky při chovu psů a koček upravuje z hlediska jejich ochrany proti týrání v současné době v České republice zákon na ochranu zvířat a vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

Vyhláška č. 21/2013 Sb. nahradila vyhlášku č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu, která podmínky chovu psů a koček upravovala v § 7, a to shodně se současnou právní úpravou.

Vyhláška č. 5/2009 Sb. nahradila vyhlášku č. 192/2004 Sb., o ochraně zvířat při chovu, veřejném vystoupení nebo svodu, která v § 6 jako náležitosti řádu ochrany zvířat při chovu upravovala také podmínky chovu psů a koček. Podmínky chovu psů a koček jsou tedy v českém právním řádu upraveny v obsahově shodné podobě již od 23. 4. 2004, kdy nabyla účinnosti vyhláška č. 192/2004 Sb.

Ustanovení § 7a odst. 8 a 9 novely zákona na ochranu zvířat upravuje povinnost řídit se také prováděcím právním předpisem a zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu.“

Ke skutečnostem uvedeným v důvodové zprávě k novele zákona na ochranu zvířat dále doplňujeme nové ustanovení zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, které směřuje proti chovu zvířat v tzv. množárnách:

„§ 302a

Chov zvířat v nevhodných podmínkách

(1) Kdo chová větší počet zvířat v nevhodných podmínkách a tím ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo chová zvířata v nevhodných podmínkách za účelem obchodu, anebo kdo kořistí z takového chovu, a tím ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,
b) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 trvalé následky či smrt zvířeti, nebo
c) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny.

(4) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,
b) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 trvalé následky či smrt většímu počtu zvířat, nebo

c) *spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.*“

Jak již bylo uvedeno výše, v rámci 3. čtení novely zákona na ochranu zvířat v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byly schváleny také pozměňovací návrhy, které se dotýkají právní úpravy v oblasti ochrany psů a koček při chovu za účelem rozmnožování. Zřejmě nejvýznamnější změnou bylo rozšíření zmocňovacího ustanovení. Oproti původnímu návrhu, podle kterého měla vyhláška upravovat požadavky na minimální velikost prostor při rozmnožování psů a koček, na provádění inseminace a na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování, došlo k rozšíření právní úpravy o požadavky na podmínky při chovu za účelem rozmnožování.

Skutečnost, že se vyhláška vztahuje na ochranu psů a koček při jejich rozmnožování, a nikoliv obecně na jakýkoliv chov psa nebo kočky, je dána zněním novely zákona na ochranu zvířat. Cílem právní úpravy novely zákona na ochranu zvířat bylo, jak je uvedeno výše, zaměřit se více na problematiku množírén a na problematiku rozmnožování psů a koček obecně.

Dále zdůrazňujeme, že zákon na ochranu zvířat ani prováděcí právní předpisy k němu vydané neupravují podmínky evidence nebo označování psů a koček. Označování psů a koček je upraveno v zákoně č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a v prováděcích právních předpisech k tomuto zákonu. V souvislosti s novelou veterinárního zákona se v současné době připravuje centrální evidence psů. Přípomínky a podněty, které se týkají označování zvířat a centrální evidence psů, proto nelze směřovat vůči tomuto návrhu vyhlášky.

Za účelem přípravy vyhlášky o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování vytvořilo Ministerstvo zemědělství pracovní skupinu, ve které kromě pracovníků Ministerstva zemědělství byli zástupci Státní veterinární správy a některých krajských veterinárních správ, zástupce Ústřední komise pro ochranu zvířat, zástupce Českomoravské kynologické unie, zástupce Českého svazu chovatelů (Sdružení chovatelů koček – chovatelská sekce Českého svazu chovatelů, která sdružuje chovatele ušlechtilých – čistokrevných – i domácích koček), zástupce Útulku pro opuštěná zvířata a odchyt Městské policie hl. m. Prahy, šéfredaktor časopisu Naše kočky a nezávislí odborníci na chov koček a chov psů.

Návrh vyhlášky je výsledkem konsenzu členů výše uvedené pracovní skupiny.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem na ochranu zvířat a jeho zmocňovacím ustanovením.

Ustanovení § 7a odst. 9 zákona na ochranu zvířat uvádí: *„Požadavky na podmínky při chovu za účelem rozmnožování a požadavky na minimální velikost prostor při rozmnožování psů a koček, na provádění inseminace a na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.“*

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh vyhlášky je slučitelný s předpisy Evropské unie.

Předložený návrh nezpracovává žádné předpisy Evropské unie. V rámci Evropské unie nejsou stanovena jednotná pravidla chovu psů a koček.

Návrh není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásadou proporcionality a zákazem diskriminace).

Jelikož se jedná o technický předpis, podléhá notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Podmínky při chovu psů a koček upravuje z hlediska jejich ochrany proti týrání v současné době v České republice zákon na ochranu zvířat a vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

Zákon na ochranu zvířat je základním právním předpisem České republiky, který upravuje ochranu zvířat proti týrání. Preambule tohoto zákona uvádí, že zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka. Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie požadavky a podmínky ochrany zvířat proti týrání, práva a povinnosti fyzických a právnických osob na úseku ochrany zvířat proti týrání, včetně požadavků na jejich kvalifikaci a odbornou způsobilost, soustavu, působnost a pravomoci orgánů vykonávajících státní správu na úseku ochrany zvířat proti týrání, opatření pro ochranu pokusných zvířat, která jsou používána pro vědecké nebo vzdělávací účely.

Konkrétně se ochranou psů a koček zabývá v současné době ustanovení § 7a zákona na ochranu zvířat. Na chov psů a koček se ale vztahují také obecná ustanovení zákona na ochranu zvířat, která se týkají všech druhů zvířat.

Vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček, upravuje v ustanovení § 1 podmínky chovu psů a v ustanovení § 2 podmínky chovu koček. Co se týče adresátů právní úpravy, vztahuje se vyhláška na sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat.

Vyhláška č. 21/2013 Sb. upravuje požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování, požadavky na provádění inseminace, maximální počet vrhů za 24 měsíců, minimální věk pro odběr mláďat a pravidla pro kojení a náhradní výživu. Maximální počet vrhů za 24 měsíců, minimální věk pro odběr mláďat a pravidla pro kojení a náhradní výživu bude po novele upravovat zákon na ochranu zvířat. Vyhláška bude i nadále upravovat požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování a požadavky na provádění inseminace.

Vyhláška č. 21/2013 Sb. nahradila vyhlášku č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu, která podmínky chovu psů a koček upravovala v § 7, a to shodně se současnou právní úpravou.

Vyhláška č. 5/2009 Sb. nahradila vyhlášku č. 192/2004 Sb., o ochraně zvířat při chovu, veřejném vystoupení nebo svodu, která v § 6 jako náležitosti řádu ochrany zvířat při chovu

upravovala také podmínky chovu psů a koček. Podmínky chovu psů a koček jsou tedy v českém právním řádu upraveny v obsahově shodné podobě již od 23. 4. 2004, kdy nabyla účinnosti vyhláška č. 192/2004 Sb.

Platný právní stav byl předmětem kritiky veřejnosti zejména v souvislosti s medializovanou problematikou množírén psů. Oproti dosavadnímu právnímu stavu se vyhláška bude vztahovat na širší okruh subjektů a bude upravovat širší okruh podmínek chovu psů a koček.

K odůvodnění nezbytnosti změny právní úpravy a k jejím základním principům viz výše citace z důvodové zprávy k novele zákona na ochranu zvířat.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Návrh vyhlášky nebude mít hospodářské a finanční dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty. Návrh vyhlášky nebude mít ani sociální dopady, ani dopady na rodiny ani dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, ani dopady na životní prostředí.

Návrh vyhlášky má dopad na oblast ochrany zvířat proti týrání.

Případné finanční dopady na chovatele psů a koček budou plynout již z novely zákona na ochranu zvířat, nikoliv z této vyhlášky.

Vyhláška nemá dopady na chovatele chovných zvířat, neboť nepřináší povinnosti, které by zakazovaly nebo omezovaly jejich činnost. Velikost prostor pro chov psů a koček byla konzultována se zástupci chovatelských sdružení.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Z provedené analýzy obsahu návrhu nevyplývají ve zmíněných oblastech žádné negativní dopady.

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by bylo předmětem korupčního rizika.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by se vztahovalo k bezpečnosti nebo obraně státu.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1 – Předmět úpravy

Ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky upravuje předmět právní úpravy, který je vymezen v souladu se zmocňovacím ustanovením obsaženým v § 7a odst. 9 zákona na ochranu zvířat a v souladu s ustanovením § 7a odst. 8 zákona na ochranu zvířat.

Zákon na ochranu zvířat v novém ustanovení § 7a rozlišuje z hlediska ukládaných povinností dvě skupiny subjektů:

- první skupina:
 - sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy,
 - podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku,
 - chovatelé, kteří chovají 3 a více fen psa,
- druhá skupina:
 - chovatelé psů a koček, jejichž cílem chovu je rozmnožování psů nebo koček a kteří nejsou uvedeni v první skupině.

Pro obě výše uvedené skupiny chovatelů zavádí vyhláška legislativní zkratku „chovatel psa nebo kočky“. V ustanoveních, která se týkají pouze chovu psů, je používána legislativní zkratka „chovatel psa“. V ustanoveních, která se týkají pouze chovu koček, je používána legislativní zkratka „chovatel kočky“.

Pro tyto skupiny chovatelů stanoví zákon na ochranu zvířat prostřednictvím vyhlášky různé povinnosti.

Na sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatele, kteří chovají 3 a více fen psa, (první skupina) se vztahují tyto povinnosti, které jsou dále konkretizovány ve vyhlášce:

- musí zajistit podmínky při chovu za účelem rozmnožování,
- musí zajistit minimální velikost prostor při rozmnožování psů nebo koček,
- musí dodržovat požadavky na provádění inseminace,
- musí dodržovat požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů nebo koček při jejich rozmnožování.

Na chovatele psů nebo koček, jejichž cílem chovu je rozmnožování psů nebo koček, (druhá skupina) se vztahují tyto povinnosti, které jsou dále konkretizovány ve vyhlášce:

- musí zajistit podmínky při chovu za účelem rozmnožování,
- musí zajistit minimální velikost prostor při rozmnožování psů nebo koček,
- musí dodržovat požadavky na provádění inseminace.

První skupina musí oproti druhé skupině navíc dodržovat požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů nebo koček při jejich rozmnožování. Ostatní podmínky jsou stejné.

Zákon na ochranu zvířat uvádí v § 7a odst. 8 toto: „*Chovatel musí zajistit podmínky při chovu za účelem rozmnožování a minimální velikost prostor při rozmnožování psů nebo koček a dodržovat požadavky na provádění inseminace stanovené prováděcím právním předpisem.*“

Zákon na ochranu zvířat hovoří sice o chovateli obecně, ale v další části věty je jednoznačně uvedeno, že se jedná o chov za účelem rozmnožování. Zákon na ochranu zvířat

se tedy v § 7a odst. 8 nevztahuje na jakéhokoliv chovatele, ale pouze na toho chovatele, který provádí chov za účelem rozmnožování. Nejedná se o jakéhokoliv rozmnožování, ale zákon na ochranu zvířat hovoří o chovu za účelem rozmnožování. Jestliže je chov prováděn za účelem rozmnožování, je nutné to vykládat tak, že se vyhláška vztahuje na chovatele, jehož záměrem je rozmnožovat zvířata.

Druhá skupina chovatelů uvedená v § 1 odst. 1 písm. a) bod 2 vyhlášky zahrnuje chovatele, jehož cílem chovu je rozmnožování psů a koček, a který není uveden v první skupině, tedy nepatří mezi subjekty uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) bod 1 vyhlášky.

Jedná se o chovatele, jehož cílem chovu je rozmnožování psů a koček, ale nejedná se o sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, nebo chovatele, kteří chovají 3 a více fen psa.

K počtu chovaných zvířat uvádíme následující.

Vyhláška se bude vztahovat i na chovatele jedné kočky nebo jednoho psa, pokud jejich chovatel patří mezi chovatele uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) bod 1 nebo také bod 2 vyhlášky.

Co se týče první skupiny chovatelů uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) bod 1 vyhlášky, tedy:

- sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelů, kteří jsou jejich členy,
- podnikatelů, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiných osob, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku,
- chovatelů, kteří chovají 3 a více fen psa,

je nutné uvést, že počet zvířat je uveden pouze ve třetí odrážce.

V případě sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelů, kteří jsou jejich členy, podnikatelů, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiných osob, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, zákon na ochranu zvířat ani vyhláška minimální počet chovaných zvířat neuvádí. Může se tedy jednat i jen o jednoho psa nebo jednu kočku.

Vyhláška se bude vztahovat i na chovatele jedné kočky nebo jednoho psa, pokud cílem chovu takového zvířete je rozmnožování psů nebo koček. Takový chovatel bude patřit do druhé skupiny chovatelů, která je uvedena v § 1 odst. 1 písm. a) bod 2 vyhlášky (pokud již není uveden v bodě 1). Jedná se tedy o chovatele, jehož cílem je rozmnožování psů a koček.

K chovu zvířat za účelem dosažení zisku a k chovu, jehož cílem je rozmnožování psů nebo koček, uvádíme následující.

Je třeba rozlišovat:

- osoby vymezené v bodě 1, které zahrnují také osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku [uvedeny v § 1 odst. 1 písm. a) bod 1 vyhlášky],
- chovatele, jehož cílem chovu je rozmnožování psů nebo koček [uvedený v § 1 odst. 1 písm. a) bod 2 vyhlášky].

U chovatele, jehož cílem chovu je rozmnožování psů a koček, se posuzuje, zda bylo cílem chovu rozmnožování psů a koček. Není relevantní, zda účelem takového chovu bylo dosažení zisku či nikoliv, nebo zda bylo zisku ve skutečnosti dosaženo, či nikoliv. Účel „dosažení zisku“ se v tomto případě neposuzuje.

Naproti tomu u jiných osob, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku, se posuzuje, zda je chov prováděný za účelem dosažení zisku či nikoliv. I když se v tomto

případě jedná o chov prováděný za účelem dosažení zisku, není relevantní, zda bylo zisku ve skutečnosti dosaženo, či nikoliv. Podstatné je, že chovatel o dosažení zisku usiloval, a to bez ohledu na to, zda zisk vznikl. Není podstatná výše zisku.

Do skupiny „podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku“ patří také takzvaní neoprávnění podnikatelé.

V této souvislosti upozorňujeme na „Výkladové stanovisko č. 22 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014 – k pojmu podnikatel podle občanského zákoníku“, které je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.

Z tohoto stanoviska citujeme:

Stanovisko:

„Nový občanský zákoník nečiní rozdíl mezi oprávněným a neoprávněným podnikatelem. Podnikatel podnikající bez podnikatelského oprávnění, je-li zákonem vyžadováno, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele podle § 420 odst. 1 NOZ.“

Odůvodnění:

Podnikání je v novém občanském zákoníku definováno jako samostatná výdělečná činnost vykonávaná na vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Osoba, která takovou činnost vykonává, je považována se zřetelem k této činnosti za podnikatele (§ 420 odst. 1 NOZ).

Za podnikatele se ve vztahu ke spotřebitelům považuje při uzavírání smluv i každá osoba, pokud takovou smlouvu uzavírá v souvislosti se svou vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či samotným výkonem svého povolání (§ 420 odst. 2 NOZ). Taková činnost se totiž vůči spotřebiteli může jevit jako podnikání, i když některý znak nutný pro podnikání chybí – např. záměr soustavnosti, záměr dosažení zisku či výkon živnostenským či obdobným způsobem.

Podnikání není vázáno v novém občanském zákoníku na dovolenost, tj. na to, že ten, kdo podniká, má k podnikání příslušné podnikatelské oprávnění, je-li vyžadováno. Nový občanský zákoník stanoví, že ten, kdo podniká ve smyslu § 420 odst. 1 NOZ je podnikatelem bez ohledu na to, zda potřebné podnikatelské oprávnění má či zda k dané činnosti žádné podnikatelské oprávnění potřeba není. Je-li však některá činnost zákonem zcela zakázána (např. obchodování s lidmi, obchod s drogami apod.), taková činnost nemůže být podnikáním ve smyslu § 420 NOZ. Pro posouzení, zda konkrétní činnost je podnikáním či nikoli, tak rozhoduje fakticita výkonu takové činnosti, nikoli zda pro konkrétní případ byla povolena. Podmínka obecné dovolenosti však musí být vždy splněna, aby se mohlo jednat o podnikání. Z tohoto úhlu pohledu je podnikání ve smyslu nové právní úpravy chápáno širěji než dosavadní pojetí. Podle předchozí právní úpravy definice podnikatele nebyla navázána ve všech případech na definici podnikání. Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“) vymezovalo podnikání tautologicky i podmínkou, že daná činnost má být vykonávána podnikatelem; § 2 odst. 2 ObchZ vymezoval podnikatele, a to taxativním výčtem osob, které jsou za podnikatele považovány. Mohlo tak docházet k tomu, že osoby svoji samostatnou výdělečnou činností naplnily znaky podnikání podle § 2 odst. 1 ObchZ, nebyly však považovány za podnikatele podle § 2 odst. 2 ObchZ. Za podnikatele tak nebyl považován např. neoprávněný podnikatel, i když v právním styku z důvodu ochrany třetích osob se na něj jako na podnikatele a na jím vykonávanou činnost jako podnikání podle § 3a ObchZ pohlíželo.

Srovnáme-li definici podnikání podle § 420 odst. 1 NOZ a § 2 odst. 1 ObchZ, zjistíme, že v definici podle § 420 odst. 1 NOZ je výslovně akcentováno, že se má jednat o činnost, která je vykonávána živnostenským nebo obdobným způsobem. Tuto podmínku dosavadní definice neobsahovala. Podle § 420 odst. 2 NOZ se pouze ve vztahu ke spotřebiteli za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání. Pro první i druhý odstavec § 420 NOZ je společné, že jde o činnost vykonávanou nezávisle, nikoli v závislém vztahu. Dále je pro oba případy společné, že ve vztazích vůči spotřebiteli osoba vykonávající nezávislou činnost má, pokud jde o tuto činnost, vždy postavení podnikatele. Rozdíl pak spočívá v tom, že ne každý, kdo vykonává nezávislou činnost, je podnikatelem ve všech právních vztazích týkajících se této činnosti, nýbrž může být podnikatelem pouze ve vztahu ke spotřebitelům, aniž by naplňoval definici podle § 420 odst. 1 NOZ.

Vymezení, kdo ve smyslu § 420 odst. 1 NOZ podniká a je tudíž podnikatelem, je významné z toho důvodu, že zákon přihlíží ke zvláštnostem podnikatele a pro určité případy v důsledku toho stanoví dílčí odchylky, které uvedenou skutečnost reflektují. Pro úplnost je třeba zmínit i § 5 odst. 1 NOZ, z kterého plyne, že kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou prohlásí za podnikatele, má v právním styku obecně nebo jen v konkrétním vztahu postavení podnikatele, i kdyby jím jinak nebyl.“

Skutečnost, že se vyhláška vztahuje na ochranu psů a koček při jejich rozmnožování, a nikoliv obecně na jakýkoliv chov psa nebo kočky, je dána zněním novely zákona na ochranu zvířat.

Ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky za účelem zamezení výkladovým problémům stanoví, na jaká zvířata chovaná uvedenými chovateli se vyhláška vztahuje. Vyhláška se vztahuje na všechny psy a kočky chované chovateli uvedenými v § 1 odst. 1 písm. a) bez ohledu na to, zda jsou tato zvířata právě předmětem činností za účelem rozmnožování.

Chovem psa nebo kočky za účelem rozmnožování se rozumí chov těch zvířat, která jsou předurčena k rozmnožování, bez ohledu na aktuální období života, tedy zahrnují feny nebo kočky, které jsou březí nebo kojící, dále feny nebo kočky, které nejsou březí nebo kojící, pokud jsou chovány za účelem rozmnožování, a dále chov psů a kocourů, pokud jsou chováni za účelem rozmnožování. Stejně tak se chovem za účelem rozmnožování rozumí také chov štěňat psa a koťat. Podmínky stanovené vyhláškou se vztahují nejen na fenu nebo kočku, která porodila mláďata, ale také na mláďata, která jsou společně s matkou chována.

Ustanovení § 1 odst. 3 vyhlášky upravuje výjimky a výslovně uvádí, na které subjekty se vyhláška nevztahuje. Cílem tohoto ustanovení je zabránit výkladovým problémům ohledně toho, na které subjekty se vyhláška vztahuje.

Tato vyhláška se nevztahuje na pokusná zvířata chovaná chovatelem pokusných zvířat, dodávaná dodavatelem pokusných zvířat nebo používaná uživatelem pokusných zvířat. Úprava podmínek chovu psů a koček, kteří jsou chováni, dodáváni nebo používáni k pokusům na zvířatech, je obsažena ve vyhlášce č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat.

Tato vyhláška se nevztahuje na zvířata používaná k plnění úkolů stanovených ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům nebo obecní policii jinými právními předpisy. Vzhledem k tomu, že se jedná o zvířata, která jsou specificky cvičena k plnění úkolů stanovených ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům nebo obecní policii, je na jednotlivých orgánech, aby vytvořily podmínky chovu takové, aby zvíře bylo náležitě vycvičeno ke svým úkolům. Jedná se o zvířata používaná podle těchto právních předpisů: zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské

policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Tato vyhláška se nevztahuje na zvířata ošetřovaná veterinárním lékařem a zároveň umístěná v zařízení určeném k ošetřování těchto zvířat veterinárním lékařem. Cílem vyhlášky je stanovit pravidla pro chov zvířat. I veterinární lékař je ve smyslu zákona chovatelem, jestliže po určitou dobu drží zvíře v zařízení ve své péči. Cílem právní úpravy nebylo stanovovat podmínky prostor, které by měla mít k dispozici veterinární klinika. Navíc zvířata v péči veterinární kliniky, tedy zvířata zraněná nebo nemocná, mají zcela odlišné požadavky na prostory než zvířata zdravá. U zvířat zraněných nebo nemocných by naopak příliš velké prostory nebo příliš velká možnost pohybu mohly být nežádoucí.

Tato vyhláška se nevztahuje na zvířata umístěná v útulku pro zvířata, pokud v útulku pro zvířata nedochází k chovu za účelem rozmnožování psů a koček. Tato vyhláška se neuplatní ani v případě, kdy je do útulku pro zvířata umístěno březí zvíře. K rozmnožování zvířat v útulku by docházet nemělo, právě s výjimkou případů, kdy je odchyceno již březí zvíře. Aby bylo zabráněno obcházení právní úpravy množírny, které by se prohlašovaly za útulky, je výslovně stanoveno, že vyhláška se na útulky nevztahuje pouze v případě, pokud v útulku pro zvířata nedochází k chovu za účelem rozmnožování psů a koček. Pokud by v zařízení, které se označuje za útulek, docházelo k chovu za účelem rozmnožování psů a koček, vyhláška by se na takové zařízení vztahovala. Pokud bude útulek provádět chov za účelem rozmnožování psů nebo koček, bude takový útulek patřit mezi subjekty uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) vyhlášky. Útulek je zpravidla subjektem, který chová 3 a více fen psa. Útulek provádějící rozmnožování zvířat by svou činností mohl naplnit definiční znaky i dalších subjektů uvedených ve vyhlášce.

Je na místě připomenout, že veterinární zákon (po poslední novelizaci) uvádí v ustanovení § 42 odst. 11: „*Prováděcí právní předpis stanoví podmínky pro provozování útulku, jeho uspořádání a minimální velikost prostor pro zvířata.*“ Právní předpis, který se bude zabývat speciálně problematikou útulků, tedy bude vydán k provedení veterinárního zákona.

Tato vyhláška se nevztahuje na kočky domestikované, které se vrátily k životu ve volné přírodě (ferální) či žijící v blízkosti člověka a jeho obydlí (synantropní). Povinnosti jsou právními předpisy ukládány chovateli. U těchto koček zpravidla není chovatel, vůči kterému by povinnosti mohly směřovat.

K § 2 – Pojmy

Ustanovení § 2 odst. 1 upravuje pojmy vyhlášky, a to výběh, kotec a klec.

Výběh a kotec představují stabilní nepřenositelný prostor pro chov zvířat. Pro označení výběhu a kotce se používají v praxi různé výrazy. Např. výběh pro kočky se označuje někdy také jako voliéra. Někdy se používá označení ubikace. Vyhláška ale musí prostory označovat jednotně, a proto bylo zvoleno jako nejvhodnější označení výběh a kotec.

Jelikož je kotcem i vnitřní prostor pro chov psů a koček, který je určen k trvalému pobytu psa nebo kočky, je v praxi nutné považovat za kotec také byt, ve kterém jsou zvířata chována. Jestliže tedy chovatel chová zvířata v bytě, musí tento byt splňovat požadavky stanovené pro kotec touto vyhláškou, a to i z hlediska rozměrů. Nelze samozřejmě argumentovat tím, že si chovatelé budou muset pořizovat kvůli vyhlášce větší byty. V praxi by chovatel neměl chovat v bytě více zvířat, než kolika z nich dokáže zajistit odpovídající prostor. Především by chovatel neměl nechat opakovaně zabřeznout fenu, pokud feně a štěňatům nedokáže zajistit

odpovídající prostor. Ze stejného důvodu by chovatel neměl nechat zabřeznout více fen zároveň. Totéž platí v případě koček.

Z internetových stránek Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz citujeme právní větu: „*Týráním zvířat ve smyslu § 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, je i chov velkého počtu psů na malém prostoru. Je třeba mít na paměti i psychickou pohodu zvířat, možnost pohybu každého z nich a též možnost alespoň určité formy soukromí pro každého z nich.*

(Podle rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 04. 2015, čj. 22 A 69/2013 - 30)“.

Připomínáme rovněž ustanovení § 7a odst. 1 zákona na ochranu zvířat, které kromě jiného uvádí: „*Množirnou se rozumí zařízení, včetně bytu, uvedené ve větě první, i když není hlavním cílem činnosti chovatele rozmnožování zvířat nebo dosažení zisku.*“

Uvedené se vztahuje také na chovatele, kteří suplují činnost útulku a poskytují zvířatům v bytě tzv. dočasnou péči, pokud chovají také zvířata za účelem rozmnožování. Poskytování tzv. dočasné péče není důvodem k tomu, aby zvířata byla chována v horších podmínkách.

Vyhláška vymezuje také klec, která je přenosným dočasným prostorem pro umístění psů a koček. Vyhláška dále uvádí, za jakým účelem může být zvíře v kleci umístěno. Klec není určena k trvalému umístění zvířete. Za klec je nutné považovat jakékoliv vybavení určené k dočasnému pobytu psa nebo kočky.

Ustanovení § 2 odst. 2 řeší, co se může a nemůže započítat do požadavků na využitelný prostor pro chov psů a koček. Nelze počítat např. celou podlahovou plochu bytu, pokud je byt přeplněn nábytkem a zvířata mají minimum prostoru pro svůj pohyb. To je důležité především při chovu koček, které musí mít k dispozici možnost pohybu v různých výškových úrovních.

K § 3 – Obecné podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování

Ustanovení § 3 vyhlášky upravuje obecné podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování. Toto ustanovení se týká psů i koček. Jedná se o podmínky, které jsou obecné a společné pro psy i kočky. Ustanovení upravuje především požadavky na prostory pro chov psů a koček a požadavky na místa k ležení pro psy a kočky.

V ustanovení § 3 odst. 1 vyhláška akcentuje povinnost chovatele mít zvíře pod svým dozorem tak, aby byl schopen zvíře kontrolovat a v odůvodněných případech zasáhnout, aby bylo zajištěno zdraví zvířete, welfare a přiměřené podmínky chovu. Pokud bude mít chovatel zvířata v takovém prostředí, které tuto snadnou kontrolu neumožní, může chovatel přehlédnout důležité aspekty, které mohou mít za následek zhoršení výše uvedeného. Toto ustanovení rovněž cílí na znemožnění chovu zvířat v nevhodných prostorech, např. v množírnách, kde zvířata nejsou chována tak, že jsou pravidelně kontrolována a pod dohledem.

Vliv prostředí, ve kterém jsou zvířata držena, nelze podceňovat. Chovatelské prostředí má vytvořit optimální podmínky z hlediska hygieny (snadná čistitelnost prostor, povrchů, vybavení, hraček apod., ideálně dezinfikovatelnost jednotlivých materiálů).

Předkladatel si uvědomuje reálné podmínky v chovech psů a koček a respektuje rozdíl mezi chovem těchto zvířat v bytech (tj. společné domácnosti, kde žijí lidé) a komerčními prostory, ve kterých bývají chována zvířata za účelem rozmnožování. Nelze stanovit paušálně povinnost pokrytí udržovatelným a dezinfikovatelným materiálem, jelikož by to pro chovatele znamenalo zákaz koberců, dřevěných, korkových nebo jiných, běžně používaných podlah v bytě. To by byl nepřiměřený a těžko obhajitelný dopad právní úpravy.

Podmínky pro byty jsou uvedeny ve větě druhé v § 3 odst. 2 vyhlášky. Na byty se vztahuje povinnost, aby je bylo možné snadno čistit, nikoliv povinnost pokrytí dezinfikovatelným materiálem. Taková povinnost je z hlediska chovu psů a koček v bytech dostatečná.

Dalším důležitým aspektem je vhodné vybavení k uspokojení fyziologických a etologických potřeb chovaných zvířat (dostatečný počet hraček, pohodlná místa k ležení, pomůcky), stejně jako udržení vhodných mikroklimatických poměrů v chovatelském prostředí prostřednictvím pravidelného větrání.

Důležitým požadavkem uvedeným v tomto ustanovení je požadavek na dostatečný přístup psů a koček k dennímu světlu se střídáním dne a noci. Není možné chovat psy nebo kočky v místnosti bez oken a bez přirozeného přístupu denního světla. Není tedy možný např. chov zvířat ve sklepě, v garáži bez oken nebo v podkrovní místnosti bez oken, tak jak je známo z veterinárního dozoru. Vliv světla je jeden z důležitých aspektů dobrých životních podmínek zvířat. Jeho nedostatek negativně ovlivňuje zdravotní stav dospělých zvířat i mláďat (nedostatek vitamínu D a s tím související patologie). Světlo má přímý vliv na příjem potravy co do kvantity i frekvence příjmu, ovlivňuje možnost odpočinku a nerušeného plného spánku, a naopak také provádění běžných denních aktivit, které jsou důležité z pohledu fyziologického i etologického. Chovem zvířat v místnosti s okny, případně ve venkovním prostředí, bude zajištěn cirkadiánní rytmus důležitý pro zdraví zvířat a další vývoj mláďat. Požadavek přirozeného denního světla nelze plně nahradit umělým osvětlením. V praxi by nebylo možno zajistit stejnou kvalitu osvětlení – umělé světlo by muselo mít odpovídající spektrum UV záření, nicméně takovéto zářivky nebo žárovky jsou účinné většinou omezenou dobu. Dozorové orgány navíc nemají měřicí přístroje na UV spektrum a optimální hodnoty nejsou stanoveny. Je-li použito umělé osvětlení, mělo by se co nejvíce blížit přirozenému světlu, a to jak v trvání, tak intenzitě. Osvětlení, které kopíruje přirozené fotoperiody, je důležité pro udržení pravidelnosti říjového cyklu u fen, ale také pro udržení kvality spermií u psů – samců (Taha et al. 1981; Chawla and Reece, 2002; Totton et al., 2010).

Druhým důležitým aspektem chovu zvířat v místnostech s okny je zajištění větrání a optimalizace mikroklimatických podmínek prostředí z hlediska vlhkosti, teploty, zápachu, prašnosti a proudění vzduchu.

Vyhláška v § 3 odst. 7 upravuje požadavky, které musí splňovat bouda. Předkladatel si je vědom toho, že právní předpisy nemají definovat to, co je obecně známé. Nicméně pracovní skupina, která se podílela na tvorbě této vyhlášky, se shodla na nutnosti vymezit požadavky kladené na boudu, neboť při kontrolách prováděných krajskými veterinárními správami bylo zjištěno, že v některých případech chovatelé vydávají za boudu naprosto nevhodné prostory. Krajská veterinární správa se setkala dokonce již i s případem, kdy chovatel neměl boudu opatřenou vchodem, ale zvířata do boudy vkládal tak, že odklopil strop boudy a zvířata pak v boudě zavřel zaklopením stropu. Bouda může být umístěna ve venkovním i vnitřním prostoru.

K § 4 – Zvláštní podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování ve venkovních prostorech

Ustanovení § 4 vyhlášky upravuje zvláštní podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování ve venkovních prostorech. Jedná se o podmínky, které jsou obecné a společné pro psy i kočky a které jsou specifické pro chov ve venkovních prostorech.

Chov zvířat ve venkovním prostředí musí rovněž dostát pravidlům uvedeným výše, tzn. zajistit zvířatům optimální ochranu před větrem, přímým slunečním světlem, srážkami, horkem, chladem a vlhkostí tak, aby tím nebyl negativně ovlivněn jejich zdravotní stav.

K § 5 – Podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování během doby porodu a kojení

Ustanovení § 5 vyhlášky upravuje podmínky při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování během doby porodu a kojení. Jedná se o podmínky, které jsou obecné a společné pro psy i kočky a které jsou specifické pro období porodu a kojení.

Ve vývoji jakéhokoliv zvířete je jedním z nejdůležitějších faktorů pro další zdravý vývoj období prenatálního vývoje a období těsně po porodu. Každý organismus potřebuje v této fázi nejen dostatek kvalitní potravy, ale ke zdravému vývoji také určitou kvalitu vlivů prostředí, ve kterém žije. Období porodu a kojení je z pohledu obou těchto faktorů naprosto stěžejním. Matka musí mít k dispozici místo, které si sama zvolí jako nejvhodnější pro přivedení mláďat na svět, jelikož jej považuje za bezpečné a chráněné. V případě, že by samice neměla možnost takového místa k porodu a k dalšímu ošetřování mláďat, bude vystavena stresovému vlivu, jehož negativním výstupem může být patologicky vedený porod, úhyn mláďat, usmrcení některých mláďat matkou, nedostatečná péče o mláďata, nedostatečná laktace a následný špatný vývin mláďat a další.

Ustanovení § 5 upravuje také to, že do věku 50 dnů u štěňat a do věku 84 dnů u koček smí být mláďata odloučena od matky jen výjimečně. Uvedený věk je stanoven v § 7a odst. 5 zákona na ochranu zvířat.

Předčasný odstav můžeme definovat jako trvalé oddělení mláďete od matky před časem, ve kterém by přirozeně došlo k jeho oddělení ve volné přírodě (Latham and Mason, 2008). Existuje řada studií poukazujících na fakt, že předčasný odstav mláďat má negativní vliv na jejich další vývoj a mnohdy i zdravotní stav. Zvířata chovaná v zajetí, jejichž management chovu je v rukou člověka, mohou v důsledku odloučení prožívat sociální (mateřskou a sourozeneckou) deprivaci (Latham and Mason, 2008). Bylo rovněž prokázáno, že při předčasném odstavu se zvyšuje riziko rozvoje agresivity brzy odstavených jedinců, dále dochází k častějšímu výskytu stereotypních vzorců chování, může dojít k neurologickým změnám. Rovněž bylo dokázáno, že brzký odstav může narušit paměť (Wang et al., 2014) a kognitivní funkce s důsledkem vyhasínání paměťových stop (Gluck and Sackett, 1976) a zhoršení sociálního učení (Levy et al., 2003). Ve studii od Tiira et al. (2012) se dočteme, že předčasný odstav psů vyvolal vznik stereotypního nahánění vlastního ocasu psem.

V rámci období, kdy je mláďe s matkou, dochází kromě pokračujícího fyzického vývoje k vývoji mentálnímu, sociálnímu a kognitivnímu. Mláďe se učí správným vzorcům chování, lokomočním schémátům dospělých, zlepšují se jeho motorické schopnosti, převládá sociální typ hry. Mláďata postupně přechází z tekuté na tuhou potravu. Odstav představuje postupný přechod od úplné závislosti na matce k částečné až úplné nezávislosti. Vztah matky a mláďete je zásadní pro normální vývoj a řádně budované sociální vztahy mají významný dopad na tvorbu osobnosti (Hudson et al., 2011).

Jelikož má předčasný odstav mláďat řadu negativních vlivů, je snahou vyhlášky mu co nejvíce zabránit, minimálně u vyjmenovaných skupin chovatelů psů a koček, u kterých dochází zpravidla k významné produkci mláďat.

K § 6 – Podmínky péče při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování

Ustanovení § 6 vyhlášky upravuje podmínky péče při chovu psa nebo kočky za účelem rozmnožování. Ustanovení upravuje především provádění dohledu nad zvířaty a jeho četnost a problematiku péče o srst a čistotu zvířat.

V období před, při a po porodu potřebují dospělá i nově narozená zvířata větší péči, proto je potřeba, aby chovatel zajistil častější dohled. Zejména na zvířata novorozená, nemocná nebo zraněná, abnormálně se chovající zvířata, feny a kočky v době před porodem, musí chovatel dohlížet častěji než jen dvakrát denně. U takovýchto zvířat, která by nebyla pod přímou, resp. adekvátně častou kontrolou chovatele, hrozí zhoršení zdravotního stavu, zranění, utrpení nebo i smrt. Tyto stavy mohou často nastat velice rychle a neočekávaně, proto je důležitá zvýšená péče.

K § 7 – Zvláštní podmínky při chovu psa za účelem rozmnožování

Ustanovení § 7 upravuje podmínky při chovu psa za účelem rozmnožování. Toto ustanovení tedy upravuje podmínky specifické pro psy a nevztahuje se na kočky.

Enrichement je proces, při kterém se zlepšují podmínky prostředí a behaviorální péče zvířat žijících v zajetí v návaznosti na jejich behaviorální potřeby. Obohacení prostředí bývá obvykle definováno jako princip chovu, který se snaží zvýšit kvalitu péče o zvířata v zajetí identifikací a poskytováním podnětů nezbytných pro optimální psychologickou a fyziologickou pohodu (Shepherdson, 1998; Bloomsmith et al., 1991; Webster, 2006; Coleman et al., 2012). Obohacení ovlivňuje mnoho zřetelů repertoáru chování a biologie jedince, ty se nejčastěji dají rozdělit do pěti obecných, avšak vzájemně se překrývajících kategorií (Bloomsmith et al., 1991; Coleman et al., 2012):

- 1) Sociální obohacení – zahrnuje přímý nebo nepřímý kontakt s ostatními jedinci stejného druhu nebo s lidmi. Tento kontakt může být vizuální, čichový, sluchový či taktilní.
- 2) Obohacení pracovní náplně – zahrnuje jak psychologické obohacení (například zařízení, která poskytují zvířatům možnost kontroly nad jejich prostředím) a obohacení, které podněcuje cvičení a fyzickou aktivitu.
- 3) Fyzické obohacení prostředí – může zahrnovat změnu velikosti uspořádání či členitosti životního prostředí zvířete, anebo přidání dalšího příslušenství do prostoru (substráty, trvalé konstrukce), které může zvíře využít.
- 4) Smyslové obohacení – zvířeti jsou dopřány podněty vizuální (televize), sluchové (hudba, vokalizace) nebo v dalších formách (čichové, taktilní, chuťové).
- 5) Nutriční obohacení - zvířeti jsou podávány rozmanité či nové typy či druhy krmiva, eventuálně je změněn způsob podávání krmiva.

Účelem enrichmentu je redukce stresu, zlepšení pohody zvířat poskytnutím fyzické i mentální stimulace podporující přirozené chování zvířete a možností mít větší kontrolu nad svým prostředím (AVMA, 2008). Úspěšný enrichment má zabránit projevům stereotypního nebo abnormálního chování. Enrichmentu by se měla věnovat srovnatelná pozornost jako jiným chovatelským aspektům – výživě, zajištění veterinární péče, hygieny prostředí apod.

Psi jsou velice sociální zvířata, která mají ráda společnost a kontakt s lidmi je pro ně velmi důležitý. Mají přirozenou potřebu být v kontaktu s jinými psy, ale dokáží si vytvořit i silné pouto k lidem. Jejich předchozí zkušenosti ovlivňují, jak interagují s jinými lidmi nebo psy.

V této souvislosti je důležitá zejména povinnost zajistit navykání psů na kontakt s člověkem a na manipulaci při běžných chovatelských úkonech. V množárnách nebo u chovatelů, kteří chovají příliš velké množství zvířat, se toto ukazuje jako výrazný problém. Je například nemožné, aby jeden nebo dva lidé zajistili odpovídající návyky psů, jestliže těchto psů chovají 80. Takový případ se již v praxi vyskytl.

Zkušenosti získané při výkonu veterinárního dozoru často v souvislosti s množárnami či chovy s vyšším počtem chovaných psů ukazují, že dochází k tomu, že zvířata jsou často v dobrém výživném a zdravotním stavu a nelze prokázat jejich utrpení, ale nemají potřebný kontakt s člověkem a jiným prostředím. Jsou chováni téměř jako zvířata hospodářská: psi nejsou venčeni - malá plemena jsou chována v bytech na savých podložkách nebo v objektech

s výběhem, větší plemena v kotcích, k dispozici mají občasně výběh. Psychické strádání je obtížně prokazatelné. Každý pes potřebuje svého pána, je to smečkové zvíře, vůdce smečky mu dává pocit bezpečí. Také potřebuje dostatečný pohyb a nové vjemy. Během staletí byli psi chováni, aby pracovali po boku člověka na pastvinách nebo při ochraně dobytka, aby jim pomáhali na lovu či se stopováním, aby se podíleli na hledání a záchranných operacích, aby působili jako hlídači nebo tažní psi pro přesuny z jednoho místa na druhé, často v extrémně náročných podmínkách. Po tisíce let tak psi vedli velmi aktivní, fyzicky náročný život. Je třeba nezapomínat, že i přes velkou změnu ve způsobu chovu má pes svou přirozenou biologickou potřebu fyzické aktivity.

Také v útulcích pro zvířata je v současnosti kladen důraz na kvalitní a efektivní enrichment v rámci, kterého jsou využíváni dobrovolníci nad rámec běžného personálu, aby zajistili dostatečný kontakt člověka se psem a jejich adekvátní venčení.

Ustanovení upravuje ve výše uvedené souvislosti také požadavek na pravidelné venčení. Tento požadavek se nevztahuje na psy, kteří mají volný přístup do venkovního prostoru, a na štěňata mladší 3 měsíců, která nemají dostatečně vyvinutou imunitu.

V případě štěňat s nedostatečně vyvinutou imunitou by se mohlo stát, že v rámci kontaktů s jinými psy dojde k přenosu infekčních agens a následnému negativnímu ovlivnění zdravotního stavu štěněte. U starších štěňat je naopak žádoucí postupné navykání na vodítko, náhubek, vnější prostředí se všemi aspekty, které k tomu patří. Ve dvou měsících věku už by měla být štěňata plně krmena, nezávislá na matce a měla by mít možnost seznamovat se s různým prostředím – samozřejmě s ohledem na potřebu pohybu, sociální vyzrálost a zdravotní stav.

Věk tři měsíce je určen mimo jiné v návaznosti na termín, kdy musí být každé štěně (i to, které ještě neopouští chovatele) identifikačně označeno čipem. 50 dní staré štěně je až na výjimky připravené opustit matku a sourozence, otázkou je, jak se bude vyrovnávat s nároky venkovního prostředí. Zde bude mít vliv individualita štěněte, plemeno, vliv ročního období, podmínek venkovního prostředí atd.

Řada veterinárních lékařů nedoporučuje, aby ven chodilo štěně, které nemá dostatečnou imunitu např. proti nemocem psinkového komplexu. Ta nastupuje až po třetím měsíci věku. Rozdílná situace je z pohledu nálezové situace na vesnici a jiná v městských aglomeracích, kde je velké množství psů chodících do stejných prostor, které jsou z pohledu přenosu nemocí, a to i parazitárních, větším rizikem.

Další nezanedbatelný fakt je ten, že mnohé chovatelské kluby malých plemen mívají ve svých předpisech požadavek na zpřísnění minimálního věku pro přechod štěněte od chovatele k nabyvateli. Ne každý chovatel má tolik zájemců o štěňata, že od něj odchází k novému chovateli v 50 dnech věku. V praxi to znamená, že štěňata zůstávají u chovatele o něco déle. Pokud by se přijala změna ve vyhlášce, musel by „venčit“ chovatel celý vrh. Zde velkou roli hraje plemeno, jiná je situace čivavy a jiná československého vlčáka. Štěňata v tomto věku nejsou zdaleka zralá, v podstatě ještě nic neumí tj. chodit na vodítku nebo reagovat na přivolání. Ve věku 3 měsíců má i nový chovatel více času štěňata začít učit přivolání apod. a je velká pravděpodobnost, že původní chovatel již nemusí venčit plný počet štěňat, ale pouze ta, která ještě z nějakého důvodu nepředal novému chovateli.

Na druhou stranu zde není řečeno, že chovatel nemůže venčit i štěně mladší 3 měsíců (tj. i nově nabyté po 50. dni věku), pokud má chráněné podmínky (zahradu) a navykat ho tak na venkovní prostředí. Obava o nedostatečné chráněnosti proti infekčním chorobám psů u chovatelů, kteří by museli venčit na exponovaných místech, je odůvodněná.

V případě, že je pes chován ve venkovních prostorách v kotci, není venčen - zde nemůže mít náhubek, pokud jej mít musí, tak pouze z důvodu, že je to nutné z důvodu ochrany života a zdraví lidí nebo zvířat, a to opět po nezbytně nutnou dobu.

Ustanovení § 7 odst. 6 vyhlášky zakazuje trvale chovat psa v kleci a uvádí důvody, kdy je možné psa v kleci dočasně chovat. Mezi důvody umístění zvířete v kleci patří i přeprava zvířete, za klec je tedy nutné považovat i přepravní box.

Uvedení veřejného vystoupení ve výčtu možností, kdy může pes nebo kočka být umístěn po dobu nezbytně nutnou v kleci, považujeme za důležité, neboť patří k velice frekventovaným možnostem umístění zvířete do klece. V případě koček, malých a středních plemen psů je klec při účasti na veřejném vystoupení naprosto standardní výbavou chovatele. Je potřeba si uvědomit, že psi a kočky chovaní za účelem rozmnožování (v případě plemenných zvířat) jsou před vlastním uchovněním častými účastníky veřejných vystoupení, neboť získání určitého ocenění z těchto výstav, soutěží, zkoušek apod. je jednou z podmínek uchovnění. Uvedení veřejného vystoupení ve výčtu možností k umístění zvířete v kleci vede k ochraně těchto zvířat, když zdůrazňujeme nezbytně dlouhou dobu pobytu v kleci i v tomto případě.

Klece se psy nesmí být umístěny nad sebou. Jedná se opět o problém, se kterým se lze setkat v tzv. množárnách a který je způsoben tím, že chovatel chová co nejvíce zvířat na co nejmenší ploše. U chovatelů konvenčních se s tímto problémem nesetkáváme.

Vyhláška je vydávána pro všechny chovatele, nikoliv pouze pro slušné chovatele, kteří mají své psy a kočky rádi a snaží se jim poskytnout dobrou chovatelskou péči. Tato vyhláška se bude vztahovat i na ty chovatele, kteří využívají psy a kočky k intenzivnímu množení, a právě tito v rámci maximalizace produkce mláďat se snaží umístit co největší množství zvířat do co nejmenšího prostoru. K tomu využívají právě vertikalizaci ubikací, v tomto případě klecí, které dávají nad sebe. Jedná se o typický způsob chovu v množárnách, ale i v zařízeních, které nelze nazvat přímo množárnou, neboť zvířata i prostředí tomu dokonale neodpovídají, ale i zde v rámci úspor místa dochází k takovému stavění klecí na sebe. Při takovém způsobu chovu nutně dochází k chovu v nevhodných podmínkách, neboť zvířata z horních pater mohou znečišťovat močí a výkaly ta pod nimi, nemohou samovolně opustit klece ve vyšších patrech, neboť by se zranila apod.

Chov v klecích (někdy vrstvených do několika pater) je signifikantní znak množření. Používá se ze zjevných důvodů zvýšit počet chovaných psů v daném prostoru. Nejde jen o znečištění močí a trusem těch dole, ale i o neúměrné zhoršení mikroklimatických poměrů v daném objektu dané vysokou koncentrací zvířat. K takovému chovu jsou používány nejen klece, ale i přepravky a různé improvizace. Toto uspořádání z principu neumožňuje řádné vyčištění.

K § 8 – Požadavky na minimální velikost prostor pro chov psa za účelem rozmnožování, a k příloze č. 1

Ustanovení § 8 upravuje požadavky na minimální velikost prostor pro chov psa za účelem rozmnožování. Konkrétní rozměry prostor pro chov psa jsou uvedeny v příloze č. 1 vyhlášky.

Pokud má pes stálý přístup do spojeného prostoru uvnitř budovy nebo v jiných vnitřních prostorech a venku, musí alespoň jeden z těchto prostorů pro chov psa splňovat požadavky uvedené v příloze č. 1 této vyhlášky.

- Výše uvedené je nutné vykládat tak, že podmínky stanovené přílohou musí splňovat
- a) prostor uvnitř budovy nebo v jiných vnitřních prostorech, nebo
 - b) venkovní prostor.

Uvedené parametry tedy nemusí splňovat oba prostory, ale pouze jeden z nich. Zároveň se ale rozměry uvedených prostor nescítají. Nelze tedy argumentovat tím, že požadavky vyhlášky prostory splňují, pokud se jejich rozměry sečtou.

Příloha č. 1 vyhlášky obsahuje 4 tabulky:

- tabulka č. 1 - Minimální velikost výběhu nebo jiného venkovního prostoru, s výjimkou kotce, pro chov psa v metrech čtverečních,
- tabulka č. 2 - Minimální velikost kotce pro chov psa v metrech čtverečních pro psa nebo pro fenu se štěňaty mladšími než 3 týdny,
- tabulka č. 3 - Minimální velikost kotce pro chov psa v metrech čtverečních pro fenu se štěňaty staršími než 3 týdny a mladšími než 12 týdnů,
- tabulka č. 4 - Minimální velikost místa k ležení pro psa v boudě pro psy.

Příloha upravuje minimální výšku kotce pro psy. Tato výška je 1,8 m. Výška kotce pro psy musí být taková, aby mohl chovatel provádět manipulaci se psem a úklid kotce.

K § 9 – Požadavky na provádění inseminace psa

Ustanovení § 9 vyhlášky upravuje požadavky na provádění inseminace psa. Toto ustanovení je upraveno shodně jako v dosavadní vyhlášce č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

Je nutné zdůraznit, že inseminaci nemůže provádět sám chovatel, ale musí ji provádět osoba odborně způsobilá podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Odborná způsobilost je upravena v ustanoveních § 59 až § 59b.

K § 10 - Požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psa při jeho rozmnožování

Ustanovení § 10 vyhlášky upravuje požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psa při jeho rozmnožování. Toto ustanovení se v souladu se zmocněním obsaženým v zákoně na ochranu zvířat nevztahuje na všechny chovatele, ale pouze na

- sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy,
- podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku,
- nebo chovatele, kteří chovají 3 a více fen.

Toto ustanovení vychází z ustanovení, které je obsaženo v dosavadní vyhlášce č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Oproti dosavadní vyhlášce byly provedeny na základě připomínek pracovní skupiny změny, které mají vést k větší srozumitelnosti právní úpravy. Věkové hranice uvedené v tomto ustanovení jsou shodné jako v dosavadní právní úpravě.

V písmeni b) je dosavadní „vyšetření zvířete na začátku říje“ nahrazeno potvrzením o vyšetření, které nesmí být starší než jeden měsíc. V praxi se ukázalo vyšetření zvířete na začátku říje jako problematické, neboť chovatel až do začátku říje zvířete nevěděl, zda bude zabřeznutí zvířete povoleno či nikoliv. Zabřeznutí ale většina organizovaných chovatelů domlouvá předem.

Je zavedeno nové věkové omezení zabřeznutí u feny, která ukončila osmý rok věku. Dosud mohla fena zabřeznout kdykoliv, i když ukončila osmý rok věku, nyní je to omezeno pouze do dne ukončeného devátého roku věku. Po dni ukončeného devátého roku věku nesmí fena zabřeznout nikdy, ani s povolením veterinárního lékaře.

U samců psů vyhláška horní věkovou hranici pro krytí neupravuje.

Stárnutí je spojeno se změnami, které vedou ke snížení vitality a zvýšení náchylnosti ke vzniku chorob. Je spojeno s fyziologickými změnami, kdy se snižuje celková tělesná kondice a kvalita smyslů, mění se chování i potřeby starších zvířat. Zvyšuje se incidence některých onemocnění, která mohou být nejprve v preklinickém stádiu a plně se manifestují až za několik let, kdy je léčba již nemožná. I subklinické problémy však ovlivňují negativně welfare zvířat. Každá další zátěž působící na organismus urychluje proces stárnutí a manifestaci klinických projevů onemocnění, snižuje úroveň pohody zvířat a může vést i k dřívější smrti zvířete. Jedním ze stresových faktorů je bezpochyby březost, porod a následující kojení a péče o mláďata. Feny, které jsou chovány za účelem rozmnožování vyjmenovanými skupinami chovatelů, za svůj život prožijí nejednu březost a přivedou na svět s velkou pravděpodobností větší množství mláďat oproti fenám, které nejsou za účelem rozmnožování chovány. Z tohoto důvodu a v souvislosti s poznatky z praxe upravuje vyhláška požadavek na nejvyšší věk psů, při kterém je možno nechat fenu zabřeznout. Cílem této úpravy je podpořit welfare chovaných fen a snížit tak významně zdravotní rizika spojená se stárnutím, respektive s březostí ve vyšším věku feny.

Pro úplnost lze konstatovat, že se zvyšujícím se věkem fen se vyskytuje méně typický průběh říje, zevní příznaky jsou nevýrazné, klesá pravděpodobnost zabřeznutí a vlastní období březosti a vývoj plodů je rovněž komplikovanější.

Ministerstvo zemědělství se v praxi setkalo s řadou dotazů, jak se má počítat ukončený měsíc věku nebo ukončený rok věku. Z tohoto důvodu vydalo Ministerstvo zemědělství Vyjádření k problematice reprodukce chovných psů podle vyhlášky o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu ze dne 5. 2. 2009, které je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.oz.mze.cz.

Z tohoto vyjádření citujeme:

„Byl vznesen dotaz, jak v praxi vysvětlovat termín „ukončený měsíc věku“. Tento termín je nutné vysvětlovat tak, že reprodukce chovných zvířat je možná až tehdy, kdy dokončí (prožijí) stanovený počet měsíců věku. V minulosti se objevily v praxi spory, zda je nutné, aby byl stanovený měsíc věku ukončen, nebo zda postačuje, aby započal. Z tohoto důvodu, aby byla právní úprava pro praxi jednoznačná a srozumitelná, bylo přistoupeno k nové jasnější a jednodušší formulaci právní úpravy.

Pro názornost uvádíme následující příklad:

Pes malého plemene se narodil 1. února 2008.
1. března 2008 – pes ukončil první měsíc života
1. dubna 2008 - pes ukončil druhý měsíc života
1. května 2008 – pes ukončil třetí měsíc života
1. června 2008 - pes ukončil čtvrtý měsíc života
1. července 2008 – pes ukončil pátý měsíc života
1. srpna 2008 - pes ukončil šestý měsíc života
1. září 2008 – pes ukončil sedmý měsíc života
1. října 2008 - pes ukončil osmý měsíc života
1. listopadu 2008 – pes ukončil devátý měsíc života
1. prosince 2008 - pes ukončil desátý měsíc života
1. ledna 2009 – pes ukončil jedenáctý měsíc života

- 1. února 2009 - pes ukončil dvanáctý měsíc života
- 1. března 2009 – pes ukončil třináctý měsíc života
- 1. dubna 2009 - pes ukončil čtrnáctý měsíc života

Obdobně je nutno vysvětlovat termín „ukončený 8. rok věku“.
Pro názornost uvádíme následující příklad:
Pes se narodil 1. února 2008.

- 1. února 2009 – pes ukončil první rok života
- 1. února 2010 - pes ukončil druhý rok života
- 1. února 2011 – pes ukončil třetí rok života
- 1. února 2012 - pes ukončil čtvrtý rok života
- 1. února 2013 – pes ukončil pátý rok života
- 1. února 2014 - pes ukončil šestý rok života
- 1. února 2015 – pes ukončil sedmý rok života
- 1. února 2016 - pes ukončil osmý rok života

Podle vyhlášky je reprodukce chovných zvířat přípustná u malých plemen do 50 cm kohoutkové výšky ode dne ukončeného 14. měsíce věku. Vyhláška stanoví „ode dne ukončeného 14. měsíce věku“, nikoliv „ode dne následujícího po ukončení 14. měsíce věku“. První krytí je tedy možné po uplynutí stanoveného počtu měsíců a dne, který se svým označením - číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Vzhledem k výše uvedenému může dojít k reprodukci poprvé 1. dubna 2009.“

K § 11 – Zvláštní podmínky při chovu kočky za účelem rozmnožování

Ustanovení § 11 upravuje podmínky při chovu kočky za účelem rozmnožování. Toto ustanovení tedy upravuje podmínky specifické pro kočky a nevztahuje se na psy.

Důležitou otázkou je zejména povinnost zajistit navykání koček na kontakt s člověkem a na manipulaci při běžných chovatelských úkonech. V množnících nebo u chovatelů, kteří chovají příliš velké množství zvířat, se toto ukazuje jako výrazný problém.

Také zde platí stejné konstatování, jako je uvedeno v odůvodnění k ustanovení § 7. Účelem enrichmentu je redukce stresu, zlepšení pohody zvířat poskytnutím fyzické i mentální stimulace, podporující přirozené chování zvířete a možnosti mít větší kontrolu nad svým prostředím (AVMA, 2008). Úspěšný enrichment má zabránit projevům stereotypního nebo abnormálního chování. Obohacení prostředí by se měla věnovat srovnatelná pozornost jako jiným chovatelským aspektům – výživě, zajištění veterinární péče, hygieny prostředí apod. Kočky také potřebují kontakt s člověkem, pokud se nejedná o kočky ferální, a to i z toho důvodu, že správnému chování učí svá mláďata, která by jinak mohla být vůči člověku bázlivá a agresivní. Prokázat psychické utrpení je u koček velmi problematické - často reagují na chronický stres onemocněním, úbytkem hmotnosti, spojitost s konkrétním stresorem většinou nelze s jistotou určit. Kočky potřebují jako lovci pohyb, vybití energie, hru, nové podněty. Navíc jsou to přirozeně samotářská zvířata nebo tvoří účelová společenství. Proto je zapotřebí velký prostor, pestré vybavení, ale i kontakt s člověkem.

Vhodný management chovu koček je založen na poskytnutí pěti základních pilířů (1. poskytnutí bezpečného místa, 2. poskytnutí klíčových zdrojů prostředí – krmivo, voda, záchodky, škrabadla, oblasti pro hru, odpočinek a spánek, 3. poskytnutí možnosti hry a predátorského chování, 4. pozitivní a konzistentní vazba mezi člověkem a kočkou a 5. respektování vnímání pachů) (Ellis et al, 2013).

Počet kočičích toalet musí být přiměřený počtu chovaných koček a jejich potřebám, doporučený je počet o jednu toaletu vyšší, než je počet koček. Při větším počtu koček musí být minimálně 1 toaleta pro 3 kočky, čištěná minimálně 2x denně. Toaleta musí být umístěna

na klidném místě, mimo místo s kmením a vodou, dostatečně velká, vybavená hrudkující či jinou vhodnou podestýlkou. V praxi potřebný počet kočičích toalet může být velmi variabilní a hlavně individuální. Chované kočky samy dají najevo, jaký stav jim vyhovuje, takže řádní chovatelé se jim přizpůsobují.

K trvalému a dočasnému chovu koček v klecích viz odůvodnění k ustanovení § 7 odst. 6 vyhlášky. Klece s kočkami nesmí být umístěny nad sebou. Jedná se opět o problém, se kterým se lze setkat v tzv. množárnách a který je způsoben tím, že chovatel chová co nejvíce zvířat na co nejmenší ploše.

K § 12 – Požadavky na minimální velikost prostor pro chov kočky za účelem rozmnožování, a k příloze č. 2

Ustanovení § 12 upravuje požadavky na minimální velikost prostor pro chov kočky za účelem rozmnožování. Konkrétní rozměry prostor pro chov koček jsou uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky.

Pokud mají kočky stálý přístup do spojeného prostoru uvnitř budovy nebo v jiných vnitřních prostorech a venku, musí alespoň jeden z těchto prostorů pro chov koček splňovat požadavky uvedené v příloze č. 2 této vyhlášky.

Výše uvedené je nutné vykládat tak, že podmínky stanovené přílohou musí splňovat

- a) prostor uvnitř budovy nebo v jiných vnitřních prostorech, nebo
- b) venkovní prostor.

Uvedené parametry tedy nemusí splňovat oba prostory, ale pouze jeden z nich. Zároveň se ale rozměry uvedených prostor nescítají. Nelze tedy argumentovat tím, že požadavky vyhlášky prostory splňují, pokud se jejich rozměry sečtou.

Příloha č. 2 vyhlášky obsahuje jednu tabulku - Minimální velikost kotce, výběhu nebo jiného venkovního prostoru pro chov kočky. Rozměry uvedené v této tabulce byly stanoveny na základě požadavků zástupců chovatelů koček, kteří byli členy pracovní skupiny pro tvorbu této vyhlášky.

Zdůrazňujeme, že nelze bez dalšího srovnávat rozměry, které stanoví vyhláška pro chov psů a pro chov koček. Psi a kočky jsou odlišná zvířata, jak z fyziologického hlediska, tak z hlediska etologického, a mají rozdílné nároky na prostor a jeho využití. Psi v kotci nevykonávají tolik fyzických aktivit jako kočky. Pes se věnuje fyzické aktivitě především při venčení, popřípadě také ve výběhu nebo v jiném venkovním prostoru. Naproti tomu kočky chované za účelem rozmnožování zpravidla nejsou venčeny na procházce vůbec. Možnost potkat na ulici kočku na vodítku je spíše výjimečná. Většina fyzických aktivit kočky se odehrává v kotci, popřípadě v jiných prostorech určených pro chov kočky. Dále je například pro kočku zásadní, aby vybavení prostor umožňovalo šplhání, což u psů nepřichází v úvahu.

Co se týče velikosti prostor pro chov koček, uvádíme, že velká část koček žije pouze v domácnosti, kočky jsou solitérní predátoři vytvářející si teritoria. V této souvislosti upozorňujeme na článek MVDr. S. Kovařikové, Ph.D.: „Welfare koček“, z časopisu Veterinářství 2018; 68:770-774, kde autorka mimo jiné uvádí, citujeme:

„Kočky jsou solitérní predátoři a ve volné přírodě nevytváří sociálně strukturované skupiny. Ferální kočky mohou vytvářet skupiny kolem zdrojů krmiva. Typicky se jedná o matrilineární kolonie (kočky a jejich koťata), kde není striktně daná hierarchie. Vytváření takových skupin je spíše než sociální záležitostí strategií k přežití, i ferální kočky zůstávají solitérními lovcí. Vytvořená skupina funguje, je-li dostatek jídla. Dospělí kocouři nebývají součástí těchto skupin, obvykle se pohybují na periferii jejich teritoria. Teritorium kocourů se může překrývat s územím i jiných koček. Bylo zjištěno, že kocouři mají vždy větší teritoria než skupiny koček a že

dominantní kocouři mají teritorium větší ve srovnání s ostatními. Teritorium obsahuje bezpečné místo, které slouží k odpočinku. Kolem něj je území, které kočka aktivně brání, a pak území, které je využíváno k lovu. V přírodě se teritoria mohou překrývat neutrálními plochami, kde se kočky mohou potkávat. Ve skupině koček se běžně neobjevuje agrese, kocouři obvykle nejsou agresivní vůči kočkám. Kočky ale bývají agresivní vůči kocourům. Mezi kocoury pak dochází často k agresivním výpadům při obraně teritoria.

V případě koček chovaných v domácnostech s více jedinci (multicat household) je skupina tvořena uměle člověkem. I v tomto případě si kočky snaží vytvořit teritorium, které může být určeno nejen místně, ale i časově. Mezi jednotlivými kočkami může docházet k negativním interakcím, přičemž konflikty nemusí být zjevné. Pokud chovatel nerespektuje utváření sociálních vazeb a nevěnuje si skrytých náznaků, mohou se u koček objevit nejen poruchy chování, ale i zdravotní problémy.

Zjevné konflikty jsou charakterizovány vzájemným pronásledováním, syčením nebo ježením srsti. Skryté konflikty však mohou být snadno přehlédnuty. Postižené kočky se mohou stranit od ostatních, nebo snižují svou aktivitu. Takové kočky tráví většinu času mimo společnost, na místech, které ostatní kočky nevyužívají. U ohrožených koček se častěji rozvíjí eliminační problémy. Běžnou příčinou konfliktu u indoor koček je soupeření o základní zdroje (prostor, krmivo, voda, záchodky, odpočívadla apod.). Každá sociální skupina tak musí mít svůj prostor, který se nebude překrývat s prostorem jiné skupiny. Zdroje pro uspokojení základních potřeb musí být dostačující pro všechny kočky.“

K § 13 – Požadavky na provádění inseminace kočky

Ustanovení § 13 vyhlášky upravuje požadavky na provádění inseminace kočky. Toto ustanovení je upraveno shodně jako v dosavadní vyhlášce č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

Je nutné zdůraznit, že inseminaci nemůže provádět sám chovatel, ale musí ji provádět osoba odborně způsobilá podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Odborná způsobilost je upravena v ustanoveních § 59 až § 59b.

K § 14 - Požadavky na nejnižší a nejvyšší věk kočky při jejím rozmnožování

Ustanovení § 14 vyhlášky upravuje požadavky na nejnižší a nejvyšší věk kočky při jejím rozmnožování. Toto ustanovení se v souladu se zmocněním obsaženým v zákoně na ochranu zvířat nevztahuje na všechny chovatele, ale pouze na

- sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy,
- podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku.

Toto ustanovení vychází z ustanovení, které je obsaženo v dosavadní vyhlášce č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Oproti dosavadní vyhlášce byly provedeny na základě připomínek pracovní skupiny změny, které mají vést k větší srozumitelnosti právní úpravy.

Oproti dosavadní právní úpravě došlo ke snížení přípustného věku pro reprodukci u kocourů z jednoho roku na šest měsíců. Změna byla provedena na základě požadavků členů pracovní skupiny, která vyhlášku připravovala. Horní věková hranice pro krytí není u kocourů stanovena.

Změna na nižší věk odráží situaci i v jiných zemích a mezinárodní chovatelská organizace FIFe, která působí v současnosti ve 40 zemích světa a důsledně dbá na principy welfare koček, nemá ve svých chovatelských pravidlech vůbec věkovou hranici uvedenu.

Věk jednoho roku pro krytí nereflektuje pohlavní vyspělost kocourů obzvláště některých plemen, kdy kocouři jsou běžně schopni a velmi ochotni krýt kočky již ve věku mezi 6 - 8 měsíci. Pohlavní dospělost kolem 6 měsíce (a někdy i dříve) je běžná např. u siamských a orientálních koček, barmských, bengálských, ale vyskytuje se celkem často i u dalších plemen, např. britských koček. Můžeme konstatovat, že kolem 8. - 9. měsíce věku je schopnost a ochota ke krytí u kocourů napříč všemi plemeny, samozřejmě s možnými individuálními odchylkami.

Chov chovných koček probíhá v převážné většině ve vnitřních prostorách domů a bytů, a aby nedošlo k nežádoucímu předčasnému nakrytí, je třeba kocoura oddělit od koček (často tedy i od rodinného života), čímž kocour velmi trpí. Kocouři, kteří hormonálně vyspívají rychleji než kočky, chtějí krýt a pokud jim to není umožněno, často odmítají potravu, nezajímá je nic, než kočky, které cítí a slyší kolem sebe a hlasitě je dnem i nocí volají.

Sexuální aktivita kocourů neovlivňuje jejich fyzický vývoj a nepůsobí jim újmu na rozdíl od koček, kdy schopnost donosit plody a porodit přirozeně koťata je cílem chovatelů a k tomu je třeba fyzická dospělost, stanovená na 12 měsíců.

Na rozdíl od koček, kde je účelné stanovit věkovou hranici krytí, pod kterou nelze jít, u kocourů nehrozí fyzická ani psychická újma, které by kocour došel tím, že nakryje kočku. Dokud není ke krytí fyzicky i psychicky připraven, nikdo ho krýt nedonutí. U každého kocoura je tento okamžik individuální a jsou plemena, u kterých nastává podstatně dříve, než v 1 roce.

Z tohoto důvodu předkladatel snížení hranice pro kocoura považuje za krok správným směrem. Tento fakt podporuje i ohlas od chovatelů, pro které hranice jednoho roku pro kocoury byla nejčastěji kritizovaným bodem vyhlášky a shledávali ji pro zvířata velmi nepohodlnou, omezující a narušující jejich welfare.

V písmeni b) je dosavadní „vyšetření zvířete na začátku říje“ nahrazeno potvrzením o vyšetření, které nesmí být starší než jeden měsíc. V praxi se ukázalo vyšetření zvířete na začátku říje jako problematické, neboť chovatel až do začátku říje zvířete nevěděl, zda bude březnutí zvířete povoleno či nikoliv. Březnutí ale většina organizovaných chovatelů domlouvá předem.

Pro stárnutí koček platí stejné teze, jako jsou uvedeny u psů, tj. že je spojeno se změnami, které vedou ke snížení vitality a zvýšení náchylnosti ke vzniku chorob. Je spojeno s fyziologickými změnami, kdy se snižuje celková tělesná kondice a kvalita smyslů, mění se chování i potřeby starších zvířat. Zvyšuje se incidence některých onemocnění, která mohou být nejprve v preklinickém stádiu a plně se manifestují až za několik let, kdy je léčba již nemožná. I subklinické problémy však ovlivňují negativně welfare zvířat. Každá další zátěž působící na organismus urychluje proces stárnutí a manifestaci klinických projevů onemocnění, snižuje úroveň pohody zvířat a může vést i k dřívější smrti zvířete. I subklinické problémy navíc negativně ovlivňují welfare koček (Pittari et al., 2009). Mezi nejvýznamnější problémy starších koček patří chronické onemocnění ledvin, hypertyreóza a onemocnění zubů. Poslední jmenované onemocnění je přehlíženou příčinou morbidit a mortality u koček. Stejně jako u fen i zde platí, že za stresový faktor je bezpochyby nutno považovat březost, porod a následující kojení a péči o mláďata. Kočky, které jsou chovány za účelem rozmnožování vyjmenovanými skupinami chovatelů, za svůj život prožijí nejednu březost a přivedou na svět s velkou pravděpodobností větší množství mláďat oproti kočkám, které nejsou za účelem rozmnožování chovány.

Ministerstvo zemědělství se v praxi setkalo s řadou dotazů, jak se má počítat ukončený měsíc věku nebo ukončený rok věku. Z tohoto důvodu vydalo Ministerstvo zemědělství Vyjádření k problematice reprodukce chovných psů podle vyhlášky o ochraně zvířat při

veřejném vystoupení a při chovu ze dne 5. 2. 2009, které je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.oz.mze.cz. V tomto vyjádření je uvedeno, že platí také pro počítání času v případě reprodukce chovných koček. Podrobněji k tomuto vyjádření a k počítání času krytí u koček viz odůvodnění k § 10 - Požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů při jejich rozmnožování.

K § 15 – Přejídné ustanovení

Ustanovení § 15 vyhlášky upravuje přejídné ustanovení. Ustanovení § 8, § 12, příloha č. 1 a příloha č. 2 vyhlášky se vztahují na chovatele, který zahájil chov psa nebo kočky za účelem rozmnožování po nabytí účinnosti této vyhlášky, a od 1. července 2022 se vztahují na všechny chovatele, kteří chovají psa nebo kočku za účelem rozmnožování.

Ustanovení § 8, které upravuje požadavky na minimální velikost prostor pro chov psů za účelem rozmnožování, a také příloha č. 1 (Minimální velikost prostor pro chov psů za účelem rozmnožování), na kterou toto ustanovení odkazuje, nabydou účinnosti dne 1. července 2022.

Ustanovení § 12, které upravuje požadavky na minimální velikost prostor pro chov koček za účelem rozmnožování, a také příloha č. 2 (Minimální velikost prostor pro chov koček za účelem rozmnožování), na kterou toto ustanovení odkazuje, nabydou účinnosti dne 1. července 2022.

Za účelem minimalizace rizika vyšších finančních nákladů pro chovatele psů a koček stanoví vyhláška, že požadavky, které se týkají velikosti prostor pro chov zvířat, se vztahují ode dne nabytí účinnosti vyhlášky pouze na chovatele, který zahájil chov psů nebo koček za účelem rozmnožování po nabytí účinnosti této vyhlášky.

Od 1. července 2022 se požadavky, které se týkají velikosti prostor pro chov zvířat, vztahují na všechny chovatele, kteří chovají psa nebo kočku za účelem rozmnožování. Chovatelům je tedy poskytnuta lhůta k tomu, aby svá zařízení přizpůsobili požadavkům vyhlášky, popřípadě v té době např. snížili počet odchovávaných štěňat nebo koťat tak, aby počet zvířat v zařízení odpovídal požadavkům vyhlášky.

K § 16 – Zrušovací ustanovení

Ustanovení § 16 – Zrušovací ustanovení – výslovně zrušuje dosavadní vyhlášku č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

K § 17 – Závěrečné ustanovení

Jelikož se jedná o technický předpis, podléhá notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

K § 18 – Účinnost

Ustanovení § 18 upravuje nabytí účinnosti vyhlášky.